

Milieu jaarplan 2016

BAM Bouw en Techniek bv

Afdeling KAM

Versie 1.1

Datum: 01-02-2016

1. Inleiding

Duurzaamheid is een onlosmakelijk aspect van de bedrijfsvoering van BAM. Mens en milieu staan hierbij centraal. De inspanningen van BAM op het gebied van duurzaamheid worden steeds meer (h)erkend. Van haar Strategische Agenda heeft BAM Groep de *BAM Ondernemingsprincipes* afgeleid, waarin is vastgelegd hoe invulling wordt gegeven aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). De BAM Ondernemingsprincipes berusten op drie pijlers: People, Planet en Profit (zie ook het BAM Duurzaamheidsverslag).

In dit plan worden de doelstellingen en maatregelen voor BAM Bouw en Techniek beschreven voor 2016 op het gebied van energiereductie volgens de CO₂-prestatieladder, afval vermindering en duurzame initiatieven.

2. Ondernemingsprincipe 'Duurzaam ondernemen'

Het ondernemingsprincipe 'Duurzaam ondernemen' kunnen we onderverdelen in drie aspecten:

- **Energie/ CO₂ (kantoren, werkplaatsen, wagenpark en bouwplaatsen)**

Wij streven ernaar onze impact op de klimaatverandering terug te dringen. Wij zullen onze energie-efficiëntie verbeteren, onze CO₂-emissie verminderen en samenwerken met onze opdrachtgevers aan CO₂ neutrale oplossingen.

- **Grondstoffen en Afval:**

Wij verbeteren de efficiënte toepassing van materialen. Wij staan voor het terugdringen van onze impact op natuurlijke grondstoffen, die worden gebruikt voor onze producten. Wij zullen samenwerken met onze opdrachtgevers en leveranciers om alternatieve materialen en methoden toe te passen om het gebruik van grondstoffen te optimaliseren. Tevens bevorderen wij de handelswijze met betrekking tot hergebruik en het beperken van afval.

- **Milieu:**

Wij zullen onze milieu-impact beperken. Wij treffen alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen om onze activiteiten zodanig uit te voeren dat milieueffecten zo minimaal mogelijk zijn voor de lokale omgeving. Wij bevorderen milieubewust handelen en zoeken naar mogelijkheden om biodiversiteit op onze bouwplaatsen te bevorderen. Onze duurzame initiatieven om zo de impact op het milieu te beperken zijn omschreven in hoofdstuk 4.2.

3. CO₂-, Energie- en Afvalreductie

3.1. Inleiding

BAM Bouw en Techniek onderzoekt de mogelijkheden voor CO₂-, Energie- en Afvalreductie. Ieder jaar worden in het Operationeel Plan voor het komende jaar de doelstellingen omschreven.

3.2 Operationeel Plan 2016:

De doelstellingen voor BAM Bouw en techniek voor Duurzaam ondernemen staan hieronder aangegeven:

- Onze initiatieven voor CO₂ reductie:
  - o uitsluitend groene stroom toepassen, opgewekt met Nederlandse windenergie;
  - o uitsluitend leaseauto's in de categorie A en B en kilometers terugdringen;
  - o video conferencing (energiebesparende maatregelen op regiokantoren);
  - o invoeren strategisch huisvestingsplan met minder VVO per medewerker;
  - o modulair bouwen levert een bijdrage aan kilometer reductie wagenpark;
  - o toepassen duurzame bouwplaats maatregelen:
    - monitoring energieverbruik op bouwplaatsen
    - energie-efficiënt droogstoken
    - smart Building Logistics

- Onze initiatieven voor energiereductie:
  - o zie hiervoor onze initiatieven voor CO₂ reductie.

- Onze initiatieven voor afvalreductie:
  - o vijf afvalstromen in BAM huizen
  - o elke bouwplaats een afvalscheidingsplan
  - o afvalbeperking en -scheiding is onderdeel van elk inkooptraject
  - o terugname restmateriaal en verpakkingen door onderaannemers
  - o beperking verpakkingsmateriaal middels inzet Smart Building Logistics
  - o afvalbeperking en -scheiding op de agenda van vergaderingen projectteams en regio's
  - o elektronisch betalingsverkeer

In de checklist duurzame bouwplaats maatregelen is een afvalbeheersingsplan opgenomen.

3.3 Doelstellingen (KPI's)

De doelstellingen (KPI's) voor 2016 op het gebied van CO2, energie- en afval reductie zijn:

	<u>OP 2016</u>	<u>QA4 2015</u>	<u>QA4 2014</u>
Resultaten BAM Utiliteitsbouw 2015 en KPI's 2016			
CO2	9,0 kton	4,2 kton	5,0 kton
CO2 intensity (in tonnes/ million)	12,0 ton/mio	6,9 ton/mio	8,5 ton/mio
Constr. waste and office waste (in kilotonnes)	8,6 kton	9,4 kton	8,5 kton
Constr.waste and office waste (in kilotonnes/million)	11,5 ton/mio	15,5 ton/mio	14,3 ton/mio

Resultaten BAM Techniek 2015 en KPI's 2016

CO2	9,0 kton	4,9 kton	5,3 kton
CO2 intensity (in tonnes/ million)	12,0 ton/mio	15,6 ton/mio	20,5 ton/mio
Constr. waste and office waste (in kilotonnes)	8,6 kton	1,2 kton	0,5 kton
Constr.waste and office waste (in kilotonnes/million)	11,5 ton/mio	3,8 ton/mio	0,4 ton/mio

OP 2016 Bouw en Techniek: op basis van 750 mio omzet

Afvalscheiding

Target afvalscheiding op de bouwplaats: target 2016 afscheiding op de bouwplaats: 60%

Toepassen duurzaam hout:

Target duurzaam hout: target 2016 toepassen duurzaam hout: > 96%

3.4. Speerpunten

Energiereductie maatregelen op het gebied van kantoren, werkplaatsen , bouwplaatsen en het wagenpark welke in 2015 zijn bepaald zullen in 2016 worden voortgezet.

3.5 Maatregelen

Om de doelstellingen van 2016 te realiseren staan de volgende energie- en afval reductie maatregelen op de planning:

Energie verbruik kantoren en werkplaatsen:

- uitsluitend groene stroom toepassen, opgewekt met Nederlandse windenergie
- energiebesparende maatregelen op regiokantoren, video conferencing
- invoeren strategisch huisvestingsplan met minder VVO per medewerker
- uitvoeren programma 'Back in Shape' met inkrimping locaties en BVO's

Brandstof verbruik wagenpark:

- uitsluitend leaseauto's in de categorie A en B en het aantal kilometers terugdringen
- e-driver programma (initiatief BAM Groep)
- personeel zo dicht mogelijk bij woonplaats tewerk stellen

Energie verbruik bouwplaatsen:

- toepassen duurzame bouwplaats maatregelen:
  - o duurzame huisvesting op bouwplaatsen
  - o monitoring energieverbruik op bouwplaatsen (bewustwording)
  - o energie-efficiënt droogstoken
  - o Inzetten Smart Building Logistics (verminderen transportbewegingen)

Afval en grondstoffen:

- vijf afvalstromen in BAM huizen
- elke bouwplaats een afvalscheidingsplan
- afvalbeperking en -scheiding is onderdeel van elk inkooptraject
- terugname restmateriaal en verpakkingen door onderaannemers
- beperking verpakkingsmateriaal middels inzet Smart Building Logistics
- afvalbeperking en -scheiding op de agenda van vergaderingen projectteams en regio's
- elektronisch betalingsverkeer

In **bijlage 1 'Berekening CO2 reductie'** zijn voor de brandstof- en energiereductie maatregelen de meetbare getallen aangegeven voor 2015 en de ambitie voor 2016.

4. Duurzaam ondernemen

4.1. Inleiding

BAM Bouw en Techniek voert actief beleid voor duurzame initiatieven voor nu en de toekomst om zo nadelige milieueffecten op onze projecten te beperken tijdens ontwerp-, engineering-, realisatie- en exploitatiefase.

4.2. Initiatieven

- Op onze projecten:
  - o groene toetsen
  - o inzet hoge duurzaamheid bij nieuwbouw en verbouw
  - o beperken materiaal gebonden milieulast
  - o toepassen van BREEAM en GPR certificering op een aantal projecten
  - o TurnToo omzetten in businessmodel samen met leveranciers
- Tijdens onze processen:
  - o Op ieder project inzetten van BIM, Concurrent Engineering, Risico- en Lean management
  - o Verspilling (faalkosten) beperken
  - o Doorlooptijd realisatie verkorten
  - o Logistiek verbeteren
  - o Maatregelen voor veilig en milieubewust werken, ook met ketenpartners
- Bouwplaats maatregelen tijdens realisatie:
  - o Op bouwplaatsen (>3 miljoen) 11 bouwplaats milieu maatregelen verplicht
  - o Minimaal 6 afval fracties scheiden op bouwplaatsen > 10 mio.
  - o Bouwplaatsen (> 1 miljoen) certificeren voor het keurmerk Bewuste Bouwer
  - o Verantwoorde omgang met gevaarlijk stoffen op de bouw
  - o Veiligheid en gezondheid voor medewerkers en stakeholders
  - o Veilig en milieubewust werken, ook met ketenpartners
- Wagenpark:
  - o Bewustwording verhogen door e-driver programma
  - o Bewuste keuze in merken en A/B labels
  - o Financiële stimulans om energiezuiniger (kleine) auto's te gaan leasen
- Huisvesting:
  - o Afstoten overtollige m2 door creëren 'BAM huizen' en flexwerken
  - o Aanpassen organisatie en regio's aan verwachte omzet

4.3. Afval en Grondstoffen

Afval

BAM Bouw en techniek voert een actief beleid op het gebied van afvalreductie. Hiervoor worden op alle bouwplaatsen maatregelen genomen om afval te reduceren en dusdanig te verzamelen dat afval hergebruikt kan worden. Al het in opdracht van BAM Bouw en Techniek afgevoerde afval van kantoren, werkplaatsen en bouwplaatsen wordt gerapporteerd. Het gaat dan om de volgende categorieën:

- Afval door afgraving
- Sloopafval
- Bouwafval
- Kantoorafval

Grondstoffen

BAM Bouw en Techniek is FSC gecertificeerd. In het kader van het convenant met FSC Nederland spant BAM Bouw en Techniek zich in om zoveel mogelijk houtproducten met het FSC keurmerk te verwerken. Halfjaarlijks vindt een uitvraag plaats bij de grootste toeleveranciers naar de hoeveelheden geleverd hout verdeeld naar duurzaamheidskeurmerk.

5. Deelname sector- en keteninitiatief

BAM Bouw en Techniek is op de hoogte, neemt passief deel, neemt actief deel of is initiatiefnemer in verschillende sector- en keteninitiatieven op het gebied van CO2 reductie. Het overzicht hiervoor is te zien op **bijlage 2 'Deelname aan branche en keten initiatieven'**

6. Communicatie intern / extern

Inleiding

BAM Bouw en Techniek bv communiceert zowel intern als extern op een structurele en transparante wijze over haar energiereductie- en grondstoffenbeleid.

Communicatiedoelstellingen

Intern

Het doel van de interne communicatie is het bewustzijn en de betrokkenheid van medewerkers op het gebied van energie- en grondstoffenbeleid te vergroten en hen aan te sporen een actieve bijdrage te leveren aan het reduceren van CO2-emissie en afval en de toepassing van duurzaam hout.

Extern

Het doel van externe communicatie is het uitdragen van de maatschappelijke betrokkenheid en de voortrekkersrol van BAM Bouw en Techniek op het gebied van CO₂-emissie en afval en de toepassing van duurzaam hout, alsmede het vergroten van het bewustzijn en de betrokkenheid van externe partijen, zodat ook zij een actieve bijdrage kunnen leveren.

Doelgroepen en boodschap

Intern

Interne doelgroepen zijn enerzijds de directie van BAM Bouw en Techniek bv en anderzijds alle medewerkers van BAM Bouw en Techniek bv.

Deze doelgroepen worden:

- geïnformeerd over de Carbon Footprint en de CO₂-reductiedoelstellingen van BAM, inclusief reductiemaatregelen die genomen worden.
- periodiek op de hoogte gesteld van de voortgang die BAM Bouw en Techniek boekt op het gebied van haar CO₂- en afval reductiebeleid en de toepassing van duurzaam hout.
- geïnspireerd en aangespoord om zelf een bijdrage te leveren aan CO₂- en afvalreductie reductie

Extern

Onder externe doelgroepen verstaat BAM Bouw en Techniek de Raad van Bestuur en aandeelhouders van Koninklijke BAM Groep, opdrachtgevers, leveranciers en onderaannemers, branchegenoten, NGO's, overheden en kennisinstellingen.

Deze doelgroepen worden:

- geïnformeerd over de carbon footprint en de CO₂-reductiedoelstellingen van BAM Bouw en techniek, inclusief reductiemaatregelen die genomen worden.
- periodiek op de hoogte gesteld van de voortgang die BAM Bouw en Techniek boekt op het gebied van haar CO₂- en afval reductiebeleid en de toepassing van duurzaam hout.
- geïnformeerd over de actieve deelname van BAM Bouw en Techniek aan initiatieven met betrekking tot CO₂-reductie in de sector of daarbuiten. Zo wil BAM Bouw en Techniek uitstralen dat zij CO₂-reductie belangrijk vindt en externe doelgroepen enthousiasmeren om ook bij te dragen aan een duurzaam energiebeleid, al dan niet in samenwerking met BAM.

Middelen, verantwoordelijken en planning

Intern

Middel	Boodschap	Verantwoordelijke	Planning
Beleidsverklaring BAM Bouw en Techniek	Kwalitatieve doelstellingen	Directie	1x per 3 jaar
Operationeel plan	Kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen en maatregelen	Directie	Jaarlijks
R.O.P.'s	Maatregelen op regioniveau	Regiodirectie	Jaarlijks
Milieujaarplan	Kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen en maatregelen	Hoofd KAM	Jaarlijks
KAM kwartaalrapportage	Stand van zaken behalen doelstellingen	Hoofd KAM	leder kwartaal
Rapportages in BMS	Stand van zaken behalen doelstellingen en trends	Hoofd KAM	leder kwartaal
BMS kennissite	Diverse onderwerpen	Hoofd KAM	Continu

Extern

Middel	Boodschap	Verantwoordelijke	Planning
Beleidsverklaring BAM Bouw en Techniek	Kwalitatieve doelstellingen	Directie	1x per 3 jaar
Internetsite BAM Bouw en Techniek	Stand van zaken CSR: beleid en voortgang carbon footprint	Hoofd KAM	1x per jaar (vanaf 2013)
Persberichten en overige publicaties	Publicaties over nieuwe duurzame ontwikkelingen / innovaties	Koninklijke BAM Groep	Continu
Symposia van BAM	Brede discussie CSR binnen de sector/keten	Directie	Ad hoc
Duurzaamheidsverslag	Verantwoording duurzaamheid: beleid, doelen en voortgang carbon footprint.	Koninklijke BAM Groep	Jaarlijks

7 SKAO-CO2 footprint (energieverbruik / CO2 emissies)

7.1 Inleiding

BAM Bouw en Techniek is in het bezit van het SKAO certificaat 'CO2 prestatieladder' en heeft hiermee een gunningvoordeel behaald in 2013 voor het werk NedTrain Utrecht en Den Haag. Om voor dit certificaat in aanmerking te kunnen komen dient o.a. de CO2 footprint bepaald te kunnen worden voor

de bedrijfsvoering van BAM Bouw en Techniek. Het brandstof- en energieverbruik van de bedrijfsvoering dient hiervoor inzichtelijk te zijn gemaakt middels een CSR rapportage.

7.2 CSR Rapportage

Als het gaat om de CSR rapportage voor brandstof- en energieverbruik (SKAO-CO2 footprint) dan vallen de volgende onderdelen binnen de organisatorische scope van BAM Bouw en Techniek:

- Alle kantoren en werkplaatsen in Nederland (in eigendom of gehuurd)
- Alle bouwplaatsen
- Wagenpark

7.2 Greenhouse Gas Protocol

Het GHG Protocol (Greenhouse Gas Protocol) onderscheidt voor de uitstoot van broeikasgassen drie toepassingsgebieden:

Scope 1 Directe emissies	Scope 2 Indirecte emissies	Scope 3 Overige indirecte emissies
<ul style="list-style-type: none"> o Brandstoffen voor verwarming kantoren, keten, werkplaatsen; o Brandstofverbruik bouwplaatsen; o Brandstofverbruik lease-auto's, bedrijfsauto's 	<ul style="list-style-type: none"> o Elektriciteitsverbruik kantoren, werkplaatsen, bouwplaatsen 	<ul style="list-style-type: none"> o Zakelijk gebruik privé-auto¹; o Zakelijke vliegreizen¹; o Zakelijke reizen met openbaar vervoer; o Elektriciteitsverbruik op klantlocatie; o Emissies door onderaannemers/toeleveranciers

) Worden in het kader van de CO2 prestatieladder tot Scope 2 gerekend.

